

TARYBOS REKOMENDACIJA**2018 m. liepos 13 d.****dėl 2018 m. Estijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2018 m. Estijos stabilumo programos**

(2018/C 320/06)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2017 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2018 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2018 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2017 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾ taip pat priėmė ir išpėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Estija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią datą Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2018 m. kovo 22 d. 2018 m. gegužės 14 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ⁽³⁾ (toliau – euro zonai skirta rekomendacija);
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Estija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose rekomendacijose, visų pirma 1 rekomendacijoje;
- (3) 2018 m. kovo 7 d. paskelbta 2018 m. Estijos ataskaita. Joje įvertinta Estijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2017 m. liepos 11 d. Tarybos priimtas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas ⁽⁴⁾, veiksmai, kurių Estija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, ir Estijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“; Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Estijoje nėra susidaręs makroekonominis disbalansas.
- (4) 2018 m. balandžio 26 d. Estija pateikė savo 2018 m. nacionalinę reformų programą ir savo 2018 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikavimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ OL C 179, 2018 5 25, p. 1.⁽⁴⁾ OL C 261, 2017 8 9, p. 1.

- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Estijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. Vyriausybė planuoja, kad po 2017 m. buvusio 0,3 % BVP valdžios sektoriaus deficito 2018 ir 2019 m. atitinkamai bus pasiektas 0,2 % ir 0,5 % BVP perteklius, o vėliau biudžetas bus subalansuotas. Jos vidutinės trukmės biudžeto tikslas – 0,5 % BVP struktūrinis deficitas. Remiantis 2018 m. stabilumo programa, numatoma, kad perskaičiuotas ⁽²⁾ struktūrinis deficitas 2018 m. sieks 0,8 % BVP, 2019 m. – 0,4 % BVP, o vėliau išliks nedidelis deficitas. Numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2018 ir 2019 m. išliks mažesnis nei 9 % BVP ir iki 2022 m. sumažės iki 5,3 % BVP. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra palankus. Esama neigiamos rizikos, kuri visų pirma susijusi su kai kurių tiksliai nenurodytų priemonių pelningumo prielaidomis ir kuri darys poveikį visais programos laikotarpio metais;
- (7) Estijai rekomenduota 2018 m. toliau laikytis vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Tai atitinka didžiausių grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalųjį augimą ⁽³⁾, sudarantį 6,1 % ir atitinkantį leidžiamą 0,2 % BVP struktūrinio balanso pablogėjimą. Remiantis Komisijos 2018 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2018 m. nuo to reikalavimo bus kiek nukrypta. 2019 m., atsižvelgiant į prognozuojamą 2,7 % Estijos gamybos apimtys atotrūkį ir prognozuojamą BVP augimą, kuris nesiekia apskaičiuotos potencialaus augimo normos, grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neturėtų viršyti 4,1 %, o tai atitinka 0,6 % BVP struktūrinį koregavimą pagal bendrai sutartą reikalavimų matricą taikant Stabilumo ir augimo paką. Remiantis Komisijos 2018 m. pavasario prognoze, jeigu politika nesikeis, esama rizikos šiek tiek nukrypti nuo to reikalavimo 2019 m. ir 2018–2019 m. (vertinant kartu). Apskritai Taryba mano, kad Estija turi būti pasirėngusi imtis papildomų priemonių užtikrinti, kad 2018 ir 2019 m. būtų laikomasi reikalavimų;
- (8) Estija ir toliau susiduria su dideliais sunkumais siekdama užtikrinti didesnę minimalios socialinės apsaugos sistemos adekvatumą ir pagerinti paslaugų teikimą. Estijos išlaidos socialinei apsaugai (maždaug 16 % BVP) mažesnės nei Sąjungos vidurkis (apie 28 % BVP). Socialinių pervedimų poveikis skurdo mažinimui didėja, bet tebėra silpnas ir žemesnis už Sąjungos vidurkį. Estijoje tebėra aukštas skurdo rizikos lygis, visų pirma neigaliųjų, namų ūkių, kuriuose nė vienas narys neturi darbo, ir vyresnio amžiaus žmonių, ypač tų, kurie gyvena vieni. Nepaisant naujausių teigiamų pokyčių, pajamų nelygybė, kuri 2016 m. buvo 5,6 %, išlieka didesnė už Sąjungos vidurkį (5,2 % 2016 m.). Buvo imtasi tam tikrų priemonių, kad didesnėms šeimoms būtų skiriamos adekvačios šeimos išmokos, ir jos dar labiau sumažino santykinį vaikų skurdo lygį. Padidintas minimalių pajamų išmokų dydis ir suteikta paskatų grįžti į darbą. 115 EUR išmokos skyrimas asmenims, gaunantiems mažas pensijas ir gyvenantiems vieniems, buvo pirmas žingsnis siekiant mažinti labai didelį šios gyventojų grupės skurdo rizikos lygį. Neigaliųjų ir neturinčių negalios asmenų skurdo ar socialinės atskirties rizikos skirtumas (20,9 % 2016 m.) taip pat buvo didesnis už Sąjungos vidurkį (10,1 %). Ilgalaikės priežiūros paslaugų finansavimas neatitinka senėjančios visuomenės poreikių. Kol kas neaišku, kaip šiuo metu vykdoma administracinė reforma prisidės prie aukštos kokybės paslaugų užtikrinimo;
- (9) vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas siekia 25,3 % ir, nors mažėja, išlieka vienas didžiausių Sąjungoje. Naujais vaiko priežiūros atostogų ir išmokų sistemos pakeitimais gerinama profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra. Šie pakeitimai turėtų moterims suteikti paskatą greičiau grįžti į darbą ir taip priesidėti Estijos vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo mažinimo. Pakeitimai bus įgyvendinami 2018–2020 m. Svarstomas pasiūlymas dėl antrojo vaiko priežiūros atostogų reformos etapo. Atsižvelgiant į labai neaktyvų dalyvavimą

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinasias priemones, Komisijos perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

⁽³⁾ Grynąsias pirmines valdžios sektoriaus išlaidas sudaro visos valdžios sektoriaus išlaidos atmetus palūkanų išlaidas, Sąjungos fondų pajamomis visiškai kompensuojamas išlaidas Sąjungos programoms ir išlaidų nedarbo išmokoms nediskrecinius pokyčius. Nacionaliniu lygmeniu finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas išlyginamas per ketverių metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos;

profesinėse sąjungose ir toliau yra svarbu šiais ir kitais klausimais bendradarbiauti su socialiniais partneriais ir stiprinti jų kompetenciją. Dar nepriimti lyčių lygybės įstatymo pakeitimai, kuriais siekiama didinti darbo užmokesčio skaidrumą, tačiau net priėmus tuos pakeitimus, jie bus taikomi tik viešojo sektoriaus subjektams. Numatoma, kad priemonė, kuri leistų analizuoti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus, būtų parengta ne anksčiau nei 2019 m.;

- (10) lėtas Estijos našumo augimas yra susijęs su tuo, kad jos mokslinių tyrimų, technologijų ir inovacijų sričių veiklos rezultatai vidutiniai. 2016 m. mažiau nei 0,5 % Estijos bendrovių vykdė mokslinių tyrimų veiklą, todėl įmonių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros intensyvumas siekia tik 0,7 % BVP, t. y. pusę Sąjungos vidurkio, kuris yra 1,3 %. Be to, per kelerius pastaruosius metus labai suprastėjo keletas inovacijų lygio rodiklių, tokių kaip naujus produktus ir procesus ar inovacijas įmonėje diegiančių mažųjų ir vidutinių įmonių dalis. Nors ekonomikoje vykdoma tam tikra didelės pridėtinės vertės ir žinioms imli veikla, įmonių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros intensyvumo, mokslo bei verslo ryšių ir įmonių inovacijų bei technologinių pajėgumų lygis tebėra žemas. Viešojo sektoriaus išlaidos moksliniams tyrimams, technologijoms ir inovacijoms tradiciškai buvo didesnės už Sąjungos vidurkį. Vis dėlto problemų kyla dėl to, kad nepakankamai gerai nustatomi viešųjų mokslinių tyrimų prioritetai. Estija ėmėsi keleto priemonių siekdama skatinti ekonomikos mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rezultatyvumą, tačiau maksimaliai padidinti jų poveikį yra sudėtinga;
- (11) 2018 m. Europos semestro kontekste Komisija atliko išsamią Estijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2018 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2018 m. stabilumo programą, 2018 m. nacionalinę reformų programą ir veiksmus, kurių Estija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socioekonominei Estijos politikai, bet ir tai, koku mastu jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;
- (12) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2018 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Estijai 2018–2019 m. imtis šių veiksmų:

1. užtikrinti, kad 2019 m. grynąjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neviršytų 4,1 %, o tai atitiktų 0,6 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Didinti minimalios socialinės apsaugos sistemos adekvatumą, visų pirma vyresnio amžiaus žmonių ir neįgalųjų atžvilgiu. Imtis priemonių vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumui mažinti, be kita ko, didinant darbo užmokesčio skaidrumą privačiajame sektoriuje.
2. Skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, visų pirma teikiant veiksmingas paskatas plėsti inovacijų bazę.

Priimta Briuselyje 2018 m. liepos 13 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

H. LÖGER

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.